

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/7/2023
Identifikačné číslo spisu: 4622010303
Dátum vydania rozhodnutia: 20.12.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:4622010303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča v trestnej veci obvineného Q. K., pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona účinného do 30. apríla 2022, na neverejnom zasadnutí konanom 20. decembra 2023 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/94/2022, z 25. októbra 2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Q. K. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany, sp. zn. 3T/28/2022, zo 7. septembra 2022 bol obvinený Q. K. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona účinného do 30. apríla 2022 tom na skutkovom základe, ako je uvedené vo výrokovvej časti rozsudku.

Za to bol obvinenému podľa § 172 ods. 2, § 36 písm. l), § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov.

Na výkon uloženého trestu bol podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu bol tiež uložený trest prepadnutia vecí - mobilného telefónu značky Xiaomi XT Z..

Zároveň mu bol podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona uložený i ochranný dohľad v trvaní 2 roky a tiež mu bolo podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 4 a § 74 ods. 1 Trestného zákona uložené ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Na základe odvolania prokurátora i obvineného rozhodoval vo veci Krajský súd v Nitre, ktorý rozsudkom, sp. zn. 1To/94/2022, z 25. októbra 2022 podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 2

Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a ochrannom opatrení.

S poukazom na § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 172 ods. 2, § 36 písm. l), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov.

Na výkon uloženého trestu bol podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu bol tiež uložený trest prepadnutia veci - mobilného telefónu značky Xiaomi XT Z..

Zároveň mu bol podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona uložený i ochranný dohľad v trvaní 2 roky a tiež mu bolo podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 4 a § 74 ods. 1 Trestného zákona uložené ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Odvolanie obvineného bolo podľa § 319 zamietnuté.

Obvinený Q. K. podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie z dôvodov uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku. Teda, že zásadným spôsobom bolo porušené právo obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo použítí iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V dovolaní argumentoval vo vzťahu ku všetkým uvedeným dovolacím dôvodom sumárne. Uviedol, že odvolací súd odmietol aplikáciu inštitútu mimoriadneho zníženia trestu v prospech obvineného a zvýšil pôvodne uložený trest bez toho, aby tento postup riadne odôvodnil na základe vykonaného dokazovania. Obvinený pritom poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia NS SR č. 44/2017. V zmysle tohto stanoviska vyhlásenie obžalovaného o vine je samé osebe možné použiť ako dôvod mimoriadneho zníženia trestu podľa § 30 Trestného zákona. Okresný súd § 39 Trestného zákona aplikoval, pričom odvolací súd mimoriadne zníženie trestu v celom rozsahu zrušil. Odvolací súd prehliadal v tomto smere obhajobu obvineného a skonštatoval, že nie sú dané dôvody na mimoriadne zníženie trestu. S tým nemožno súhlasiť. Obvinený nebol súdne trestaný, urobil vyhlásenie o vine a dobrovoľne sa priznal, aktívne spolupracoval s OČTK pri objasňovaní drogovej trestnej činnosti aj v iných trestných veciach, je mladý človek kladne hodnotený z výkonu väzby. Poukázal pritom na svoj rodinný a osobný život.

Odvolací súd na tieto okolnosti neprihliadal, ani sa s nimi riadne nevysporiadal. Obvinený nerozumie, prečo v jeho prípade vyhlásenie o vine nie je dôvodom na mimoriadne zníženie trestu, hoci v iných prípadoch súdy vyhlásenie za takýto dôvod považovali. Tým bol porušený zákon v ustanovení § 39 Trestného poriadku a § 319 Trestného poriadku.

Obvinený tiež navrhoval v odvolaní vypočutie príslušníkov polície, ktorí vedeli potvrdiť jeho spoluprácu s OČTK v iných trestných veciach s tým, že nebude trvať na ich vypočutí, pokiaľ sa jeho spolupráca s OČTK ukáže ako nesporná. Aj prokurátorka v odvolacom konaní skonštatovala, že jeho spolupráca s OČTK je obsiahnutá v spise, a preto nebude potrebné vykonávať ďalšie dokazovanie. Odvolací súd nepristúpil k vykonaniu navrhnutých dôkazov, a preto to obvinený chápal tak, že považuje jeho spoluprácu s OČTK za nespornú. Za týmto účelom mal mať preto priznanú aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, pretože napomáhal OČTK pri objasňovaní trestnej činnosti. Keďže odvolací súd mu túto poľahčujúcu okolnosť nepriznal, bolo pre neho vyhlásenie rozsudku odvolacieho súdu prekvapujúce, čo zasahuje do jeho práv. Ak teda krajský súd nemal jeho spoluprácu s OČTK za preukázanú, mal pristúpiť k vykonaniu navrhnutých dôkazov. Ak tak neurobil, uviedol ho do omylu, čím porušil jeho právo na obhajobu. Súčasne je v dôsledku toho rozhodnutie o treste založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Navrhol preto, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a § 39 Trestného zákona v neprospech obvineného, aby bol podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušený rozsudok krajského súdu a tomuto súdu bolo prikázané, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor v tom smere, že ho nepovažuje za dôvodné.

Uviedol, že inštitút mimoriadneho zníženia trestu sa aplikuje len vo výnimočných a odôvodnených prípadoch, pričom v danej veci neboli zistené žiadne okolnosti prípadu, ani pomery páchatel'a, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 39 Trestného zákona. Len samotné priznanie sa obvineného, ktorý bol

usvedčovaný aj inými dôkazmi, ani jeho vek, samo osebe neodôvodňuje mimoriadne zníženie trestu. Obvinenému bolo zohľadnené priznanie ako poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona. Naopak, súd pri rozhodovaní nepochybne zohľadnil fakt, že obvinený si dlhodobo počas takmer dvoch rokov zadovožoval omamné látky a tieto ďalej predával. Obvinený žiadnym spôsobom neprispel k ustáleniu časového obdobia páchanej trestnej činnosti. Popieral motív svojho konania - získanie finančného prospechu, hoci z dokazovania vyplynulo, že si predajom omamných látok financoval svoje užívanie omamných látok.

Vo vzťahu k priznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona sa vyžaduje potrebná aktívna spolupráca v zmysle aktívnej účasti na vyšetrovaní trestnej činnosti, a to najmä formou uvádzania dôkazov na objasnenie trestného činu. Ak obvinený poukazuje na svoju spoluprácu s OČTK, dosiaľ nie je zrejmé, akého charakteru boli ním podané informácie a ani či viedli ku konkrétnym záverom. Len samotné udanie iných osôb z trestnej činnosti nezakladá spoluprácu s príslušnými orgánmi.

Navrhol preto, aby najvyšší súd dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

Vzhľadom na uvedené potom najvyšší súd dovolacie námietky obvineného viažuce sa k nepriznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Dôvody tohto postupu sú následne ozrejmnené v ďalšom texte.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm.

d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Zároveň by bolo možné hovoriť o porušení práva obvineného na obhajobu v prípade, ak by sa súdy vôbec nezaoberali jeho návrhmi vo vzťahu k navrhnutým dôkazom, prípadne ak by na určité pre rozhodnutie relevantné skutočnosti nedostal odpoveď.

Obvinený namietal neaplikovanie poľahčujúcej skutočnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona (teda že napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom) zo strany krajského súdu.

V zmysle judikatúry najvyššieho súdu (R18/2015) otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 TP. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 TZ, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 TP môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) TP (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Uvedené dovolacie námietky preto nebolo možné podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Je totiž mimo dovolacieho prieskumu najvyššieho súdu zisťovať, či existovali určité poľahčujúce okolnosti.

Jediné, čo mohol najvyšší súd posudzovať v rámci dovolacieho prieskumu, bolo, či krajský súd na námietku obvineného o existencii poľahčujúcej okolnosti dostatočne v rozhodnutí argumentoval. Teda posúdiť túto dovoláciu námietku prizmou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Z rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že na č. l. 6 sa vysporiadal v dostatočnom rozsahu s argumentáciou obvineného ohľadne nepriznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona. Predovšetkým vysvetlil obvinenému, v čom vidí možné naplnenie okolností priznania danej poľahčujúcej okolnosti a tiež mu vysvetlil, prečo v jeho prípade tieto okolnosti dané neboli, a prečo mu teda daná poľahčujúca okolnosť priznaná nebola. Na záver argumentácie krajský súd prízvukoval, že len samotné udanie iných osôb z trestnej činnosti podľa neho nestačí na priznanie tejto poľahčujúcej okolnosti.

Obvinený ďalej videl porušenie svojho práva na obhajobu zásadným spôsobom tým, že krajský súd neakceptoval jeho návrh na vypočutie príslušníkov polície, ktorí sa mali vyjadriť k spolupráci obvineného s OČTK. Uviedol, že na ich vypočutí netrval len v prípade, ak by krajský súd už na základe dôkazov obsiahnutých v spise považoval jeho spoluprácu s OČTK za nespornú. Ak teda krajský súd navrhované dokazovanie nevykonával, mal obvinený za to, že jeho spoluprácu s OČTK považuje súd za nespornú, a preto považuje jeho následné rozhodnutie za prekvapujúce.

Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu je pritom zrejmé, že navrhované výsluchy príslušníkov polície síce nevykonával, avšak vychádzal z dôkazov o spolupráci obvineného z OČTK, ktoré boli obsiahnuté v spise tak, ako to alternatívne navrhoval obvinený. Vyplýva to predovšetkým z argumentácie krajského súdu v tom smere, že obvinený prejavil ochotu spolupracovať s OČTK pri objasňovaní latentnej drogovej trestnej činnosti. Uvádzal okolnosti, za ktorých poskytoval omamné látky iným osobám a „udal“ iné osoby v súvislosti s páchaním trestnej činnosti. Zároveň následne tieto skutočnosti krajský súd zhodnotil tak, že tento druh „spolupráce“ nezakladá existenciu poľahčujúcej okolnosti a zo spisového materiálu nie je zrejmé, akého charakteru boli obvineným poskytnuté informácie a či viedli ku konkrétnym záverom.

Inými slovami povedané: Krajský súd nespochybnil, že obvinený poskytol polícii určitý druh spolupráce a vychádzal pritom zo spisového materiálu tak, ako to alternatívne navrhoval obvinený. Zároveň však túto „spoluprácu“ vyhodnotil ako nedostatočnú pre priznanie žiadanej poľahčujúcej okolnosti. Keďže sa však jedná o závery skutkové, správnosť hodnotenia „spolupráce“ obvineného zo strany krajského súdu najvyšší súd v dovolacom konaní preskúmať nemôže.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu preskúmal najvyšší súd i parciálne tvrdenie obvineného, že krajský súd mu nedal dostatočnú odpoveď na to, prečo v jeho prípade neaplikoval ustanovenie § 39 Trestného zákona a neukladal trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby, na rozdiel od súdu okresného. V tejto súvislosti možno poukázať na argumentáciu krajského súdu na č. l. 7 - 8 rozsudku, kde uviedol, že neboli zistené žiadne okolnosti oprávňujúce ukládanie trestu podľa § 39 Trestného zákona a tiež prečo podľa neho nie je možné ich existenciu konštatovať. Zároveň poskytol argumenty, prečo podľa neho okresný súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 39 Trestného zákona. Obvinený dostal preto dostačujúcu odpoveď na to, prečo krajský súd nevzhladol dôvody pre aplikáciu § 39 Trestného zákona.

Na základe uvedených dôvodov preto nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného Q. K. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom:

Tento dovolací dôvod predpokladá, že nesúlad so zákonom musí existovať vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené, teda dôkazu, ktorý výlučne alebo v rozhodujúcej miere ovplyvnil dovolaním napádané rozhodnutie v jeho podstate. Ide o zistenie zásadného charakteru zistenej protiprávnosti zodpovedajúci vo vzťahu k dotknutému rozhodnutiu porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv. Tento dôvod sa netýka opačnej situácie, teda nepoužitia dôkazov ako podkladu pre rozhodnutie súdu pre nesúlad so zákonom pri ich získaní alebo vykonaní.

Okolnosť, že je rozhodnutie založené na namietanom dôkaze (dôkazoch), má vyplynúť z jeho odôvodnenia, pretože dovolací súd pri dovolaní podanom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku skutkové závery skôr konajúcich súdov neskúma. Vecne správnu a ústavne konformnou interpretáciou formulácie o dôkazoch, ktoré neboli „súdom vykonané zákonným spôsobom“, je extenzívny výklad v tom smere, že nejde len o nesúlady so zákonom pri samotnom výkone dotknutého dôkazu v súdnom konaní, ale takou procesnou chybou je zasiahnutý aj dôkaz, ktorý bol už prvotne nezákonne získaný. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu obvinený duplicitne argumentoval tým, že krajský súd nevyhovelo jeho návrhu na vykonanie dokazovania - vypočutie príslušníkov polície, a preto ho uviedol do omylu, čím je rozhodnutie o treste založené na nezákonných dôkazoch.

Toto tvrdenie obvineného nie je však schopné založiť naplnenie tvrdeného dovolacieho dôvodu. Ako už bolo vyššie uvedené, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je naplnený len v tom prípade, ak boli použité dôkazy, ktoré sú nezákonné a nie v prípade, ak niektoré dôkazy vykonané neboli.

Ak obvinený namietal, že údajne neboli určité dôkazy vykonané, tak táto okolnosť nemôže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

V dovolacom konaní iniciovanom obvineným niet právne významného priestoru pre ďalšiu obhajobnú argumentáciu charakteru typického pre konanie pred súdom prvého stupňa, resp. pre odvolacie konanie.

Obvinený v dovolaní k tomuto dovolaciemu dôvodu vo vzťahu k výroku o treste argumentuje tým, že krajský súd mal v jeho prípade pri ukladaní trestu aplikovať ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 Trestného zákona a trest ukladať pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

Najvyšší súd sa predmetnou námietku už v minulosti zaoberal aj v kontexte vlastnej zjednocujúcej činnosti, pričom vo vzťahu k tejto problematike prijal stanovisko S 5/2021, podľa ktorého hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona (resp. § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (a ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku) nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona (resp. § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona, resp. § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod.

Z uvedeného je zrejmé, že nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona nepredstavuje žiadny dovolací dôvod, pretože obvinený na jeho použitie nemá právny nárok a sudy nie sú povinné zmiernovať tresty podľa vôle obvineného. Preto najvyšší súd nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Keďže trest bol uložený v rozpätí zákonnej trestnej sadzby a druhej forme predpokladanej zákonom, nemohol byť potencionálne naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Na základe vyššie uvedených právnych úvah dovolací súd rozhodol tak, ako je to vyjadrené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.